

Сценарій купалочка-фортуна

По всій Україні у всі часи в ніч з 6 на 7 липня празнували свято Івана Купала. Це свято сходиться із святом народження Іоанна Хрестителя. 7 липня - день літнього сонцестояння. Настають найдовші дні і найкоротші ночі. Цього дня сонце рано сходить, грає, купається у річці, трави й квіти набирають найбільшої сили, а опівночі цвіте папороть. За народним повір'ям - хто знайде цвіт папороті на Купала, той буде багатий. Основні символи свята, навколо яких відбуваються дійства - купальський вогонь (символ сонця) та пускання дівочих вінків на воду. Купало, чи Марену в різних місцевостях України виготовляють по-різному.

Феєрія

(На сцену вибігають дівчата босі, а в руках порожні відра тримають).

I ДІВЧИНА: Дівчата, поспішаймо! На Івана Купала треба до сходу сонця набрати чарівної води.

II ДІВЧИНА: А чому вона "чарівна"?

I ДІВЧИНА: Впродовж року вода відганяє лихі сили, нею можна причарувати хлопця... Треба сьогодні обов'язково скупатись, очиститись. (Кидає погляд на взуті ноги подруги). Надійко, а чому ти взута? Сьогодні треба походити босими ногами по росі, щоб цілий рік не хворіти.

III ДІВЧИНА: Та що там походити! Он хлопці на лузі пороздягались і качаються у росі. І правильно роблять. Здорові будуть!

IV ДІВЧИНА: Скупаємось. Віднесемо воду додому, а потім підемо у гай за цілющим зіллям і квітами.

II ДІВЧИНА: А чому зілля "цілюще"?

IV ДІВЧИНА: Бо сьогодні воно набуває найбільш цілющих сил.

I ДІВЧИНА: Майже всі хвороби лікують купальським зіллям. Кожен збирає його згідно своєї потреби: старенькі бабусі - від "вроків", від домовиків і відьом... Жінки - до злагоди у родині, для купеля дітей. Бездітні жінки - щоб мати дітей, а дівчата - щоб прихилити до себе коханого хлопця, або навпаки.

II ДІВЧИНА: А яке саме зілля нам треба збирати?

I ДІВЧИНА: Зілля кохання, тирлич-зілля, сон-траву, ромен зілля, васильки, подорожник, тощо.

IV ДІВЧИНА: Дівчата, поспішаймо, бо вже скоро й сонце зійде.

(Вибігають, а незабаром з іншого боку заходять хлопці босі, тримаючи в руках взуття).

I ХЛОПЕЦЬ: Роса прохолодна, приємно в ній купатись.

II ХЛОПЕЦЬ: Я оце надумав цілісіньке літо ходити босим по росі, як мій дідусь. Він ніколи в холодну пору не застуджується.

III ХЛОПЕЦЬ (до I -го): А ти казав, що тут дівчата. Нема їх, тобі, видно, привиділось.

I ХЛОПЕЦЬ: Ні, не привиділось. Вони йшли в цей бік. Мабуть, ми розминулись, а жаль. Треба було б з ними домовитись: коли і де будемо починати свято.

II ХЛОПЕЦЬ: Та вже коли розминулись, будемо самі шукати місце для багаття, Купали та Марени.

IV ХЛОПЕЦЬ: А навіщо його шукати? Проведемо свято тут. І річка поруч...

I ХЛОПЕЦЬ: Якщо так, то треба зробити обхід села, назбирати хмизу. За звичаєм його треба брати на тих садибах, де є дівчата.

(Виходять. Чути пісню, що співають дівчата. А незабаром з'являються і самі, несучи в руках пучки цілющого зілля і квітів).

I ДІВЧИНА: Сідайте, дівчата, тут так гарно! Відпочинемо і сплетемо вінки. *(Сідають на травичку, плетуть віночки і співають).*

Ой, на Івана, на Купала
Красна дівчина зілля копала,
Квіти збирала, віночки плела,
Далі водою їх пускала.
Поплинь, віночку, по синій хвилі,
Поплинь, віночку, де живе милий!..

II ДІВЧИНА: Дівчата, увечері біля багаття пильно придивляйтесь. Тут обов'язково будуть відьми. А як їх розпізнати - я й сама не знаю.

III ДІВЧИНА: Відьми злі і в них є хвости... А ще вони здатні перевтілюватись у тварин: жабу або кішку. Якщо запідозриш таку відьму, хапай і тримай, поки не почне проситись людським голосом, щоб її відпустили. А ти тримай, поки ця потвора не перекинеться людиною.

I ДІВЧИНА: Відьми, чорти, русалки... Всяка нечисть. Де вони набрались в нас на Україні?

II ДІВЧИНА: А хіба ти не читала книжку "Нечиста сила" Василя Королів-Старого?

I ДІВЧИНА: Ні! Не читала.

II ДІВЧИНА: В цій книзі написано, що в кожній країні є своя нечиста сила: диви - в Персії, джини, пері - в Індії, тролі та ельфи - в Німеччині та Швеції тощо.

III ДІВЧИНА: Я читала також цю книжку і знаю, що в ніч на Івана Купала вся нечиста сила з усього світу злітається до Лисої гори. Тут у них проводиться щось на зразок щорічних зборів. Вся Невидима Сила, за висловом "вчених" Чортів, проводить свій "міжнародний конгрес". Тут збирається сила-силенна Водяників, Лісовиків, Упирів, Мавок, Русалок, Хух і тому подібних сил.

IV ДІВЧИНА: А я прочитала книжку "Забуті боги предків" Євгена Шморгуна. В ній розповідається про всевладного бога Рода, грізного Перуна, Матір Всесвіту Ладу..

II ДІВЧИНА: В книзі "Українська відьма" Василя Милорадовича йдеться про мерців, русалок, чортів, відьом...

I ДІВЧИНА: Ой, як стало моторошно! Давайте більш не говорити про нечисту силу. Мені лячно. Домовились?

IV ДІВЧИНА: Дівчата, заховаємо тут віночки до вечора і - додому!

(Ховають віночки і вибігають. Двоє хлопців заносять зрубане деревце, закріплюють на підлозі і прикрашають його. Потім підходять ще хлопці, одягнені святково, їх брилі завітчані квітами).

I ХЛОПЕЦЬ: За роботу, друзі! Робіть так, як домовились раніше.

(Одні складають хмиз на купу, інші з гілок роблять “Яму”, чути – здалеку грають троїсті музики, надходить ватага дівчат у віночках, тримають Марену (опудало з соломи, одягнене в сорочку, завітчане у віночок і стрічки. Ставлять Марену, водять хороводи, співають купальські пісні)).

I ДІВЧИНА: "Яма" готова? Це херсонського краю звичай. За "Купалочку-Фортуно" буде Наталка. Вона серед нас найвродливіша! Згодні!

ВСІ: Згодні! *(Садовлять в “яму” Наталку, зав’язують їй очі хустиною і кладуть перед нею купу вінків свіжих, і сплетених раніше, зкруплюють її водичкою, співають):*

... Купалочко-Фортуно,
Ти є там,-
Подай сюди вінець
Щастя нам...

(Дівчата підходять, співаючи купальських пісень, по черзі до “ями”, а Наталка подає їм вінки).

II ДІВЧИНА: Мені дістався свіжосплетений віночок. Це на щастя! (радіє). Скоро маю вийти за коханого хлопця заміж!

III ДІВЧИНА: А мені - зів'ялий. Безнадійний буде рік Не біда! Погуляю ще рік, підросту. Вік дивування такий короткий...

(Коли всі віночки Наталка роздала дівчатам, її виводять з “Ями” з піснями. Грає музика. Всі танцюють).

I ХЛОПЕЦЬ: Чи не час розпалювати багаття!

ВСІ: Час! Розпалюйте! *(Розпалюють бутафорське багаття. Хлопці беруться з дівчатами за руки і стрибають через багаття, а інші в цей час співають):*

Ой, летіло помело
Через наше село –
Стовпом дим (2 рази).
Сіло спочивати
На дядькову хату
Стовпом дим (2 рази).
А дядькова хата
Запалилася
Тай горить (2 рази).
А Йванова голова
Засмалилася
Та й курить (2 рази).
А Маруся з radoщами
Носить воду пригорщами
Та й гасить (2 рази).

(Настрибавшись досхочу, хлопці хапають Марену і Купайла і несуть їх топити в кінець сцени (в річку)).

I ДІВЧИНА: Дівчата! Пора й нам пускати віночки на воду. Запалюйте свічечки.

Плинь, плинь, віночку
Гарний з барвіночку,
За миленьким,
За миленьким.

II ДІВЧИНА: Дівчата, придивляйтесь до своїх віночків. Якщо він пливе добре і свічка горить, то дівка заміж піде, а якщо крутиться на місці - ще дівуватиме. Якщо ж вінок попливе далеко - то в ту сторону дівка і вийде заміж.

III ДІВЧИНА: Мій віночок гарно пливе і свічечка горить!

IV ДІВЧИНА: А мій поплив далеко-далеко... Мабуть, вийду заміж в друге або й третє село.

(Хлопці в цей час розбирають багаття, присівши навколо нього).

V ДІВЧИНА (до них): Розметіть і попіл, бо відьми позбирають, щоб з його допомогою творити всілякі капості людям.

VI ДІВЧИНА: Якщо не вірите, охороняйте його всю ніч. Відьми обов'язково прийдуть за ним.

I ХЛОПЕЦЬ: Краще розметемо, пустимо за вітром і підемо до лісу за квітом папороті.

ДІВЧАТА: І ми з вами підемо!

II ХЛОПЕЦЬ: О, ні! За квіткою папороті ходять поодиноці і тільки найсміливіші. Її ж охороняють нечисті сили. Можливо, доведеться вступити з ними в двобій.

III ДІВЧИНА: Ну то й ідіть, коли дуже сміливі. А нам додому пора. Вже пізно.

(Всі дівчата групами розходяться, співаючи пісень).

III ХЛОПЕЦЬ: Хлопці, ви як хочете, а я піду шукати квіт папороті. А раптом поталанить.

(Виходять. Сцена в цей час затемнюється).

III ХЛОПЕЦЬ: Все зробив як треба. Взяв скатертину, на якій святили паску, свячену воду і крейду, знайшов глуху місцину, куди не доходить голос півня...

(Розстелив скатертину, намалював крейдою замкнене коло навколо себе, покропив свяченою водою, сів і чекає півночі... В цей час вибігають декілька чортів (хлопчики в спортивних темних костюмах, з хвостами (вірвовки), з різками на шапочках) і відволікають хлопця: сміються, стрибають, перекирвляють його, та він сидить, ніби їх і не бачить. Опівночі він робить жест, ніби зірвав квітку, прикладає до мізинця лівої руки, зав'язує бинтом і з радістю говорить):

Тепер я стану знахарем, зможу діставати скарби, буду багатим і щасливим! Яка радість! Мені хочеться сміятись, веселитись... То може і ви, присутні, розділите мою радість? Виходьте до мене! (Бажаючи виходять на сцену). Давайте пограємось в народні ігри, в які грались наші діди і прадіди на Херсонщині, коли були в нашому віці.

(Проводять 2-3 гри).

http://www.library.kherson.ua/activities/summer/summer_kupalochka.htm